

**TRAVMA SONUCU MEYDANA GELEN, YARALAR VE
ÖLÜMLERDE ADLİ TIP VE HUKUKSAL BAKIMDAN
ÖNEMLİ PROBLEMLER.**

Prof. Dr. Adnan ÖZTÜREL
A. Ü. Hukuk Fakültesi

Travma sonucu meydana gelen yaralarda Adli Tıp ve Hukuk-
sal bakımdan, hekimler için önemli problemleri bir veya birkaç
makalede yorumlamak mümkün değildir.

Bu etüdde hekimler için, yaralanma sonucu husule gelen prob-
lemleri ve Adli Tıp özelliklerini daha ziyade hukuksal konulara ağır-
lık vererek, özet şeklinde anlatmaya çalışacağım.

Travma ile ilgili olan genel hususları izah ettikten sonra şa-
hıslara karşı istenen müessir fiiller hakkındaki Türk Ceza Kanu-
nunun, Adli Tıp ve Hekimlik yönünden önemli hususları yorum-
lanacaktır.

Maddi, ruhsal ve manevi travmalar Türk Ceza Kanununun «Şa-
hıslara karşı işlenen cürümler» faslına konmuş ve ceza müeyyide-
leri bildirilmiştir. Bu maddelerin önemlileri 448-457, 459 uncu mad-
delerdir.

Adli Tıp anlamında travma sonucu husule gelen yaralar şirür-
ji anlamındaki yaralardan farklıdır. Adli Tıp, kanun ruhuna sadık
kalarak; yarayı, müessir veya etken fiiller sonucu insan vücudun-
da husule gelen anatomik, fizyolojik ve ruhsal belirtiler olarak ka-
bul etmektedir. Buna nazaran, örneğin, zehirlenme sonucu husule
gelen, insan sağlığını bozan belirtiler, ruhsal uyarım sonucu görü-
lebilen belirtiler yara konusu içinde mütalâa edilirler.

Maddi veya manevi travma sonucu husule gelen belirtilerin
ağırlıklarına göre cezai müeyyidelerin tatbiki gerekmektedir. Ölüm-
le neticelenen hallerde etgen fiilin doğrudan doğruya ölümü oluş-
turması veya evvelce mevcut bir hastalığın veya sonradan husule

gelen hastalığın etgen fiil ile ilgisi nazarı itibare alınmıştır. Ölüm husulünde, kasıt ve kasıtsız etgen fiilin icrası veya dikkatsizlik tedbirsizlik kanun ve nizamlara riayetsizlik gibi hususlar büyük önem taşır. Ölümle sonuçlanmayan insan vücudunda ruhsal ve bedensel belirtiler husule gelmiş ise, bunlar ağırlık derecesine, fizyolojik durumdaki değişikliklere, bazı halde yalnız anatomik ve estetik durumun bozulmasına, çok hafif olan fizyolojik ve anatomik durumda değişiklik yok denecek hallerde ise, şahsın şikâyet edip etmemesine göre cezai müeyyideler tatbik olunur. Bu cezaların ağırlaşmasına travmayı husule getiren alet ve vasitanın cinsi, şekli, hukuki bakımdan önem derecesi de tesir eder. Kanunun silâh kabul ettiği araçlarla müessir fiil yapılırsa ceza artar.

Bazı hastalıklarda, travma çok hafif ve önemsizdir. Fakat şahsa karşı işlenmiş, kanunun çok ağır cezayı verdiği bir fiilin delili olabilir. Genital bölgedeki basit yırtık, sıyrık, gayri ahlâki fiil işlendiğini; boyundaki ekimoz, erozyon bir boğmayı gösterebilir.

I — TRAVMA SONUCU ÖLMIYENLERİN HUKUKSAL DURUMLARI :

Travma sonucu ölmeyenlerde genellikle T.C.K. 456 ve 459. maddeleri tatbik edilir. Travma sonucu yaralanmış kişilere verilecek raporlarda bu maddelerin göz önünde bulundurulmaları gerekir.

A — *Türk Ceza Kanunu 456. maddesi :*

Her kim katil kastıyla olmaksızın, bir kimseye cismen eza verir veya sıhhatini ihlâlâle yahut akli melekelerinde teşevvüş husule sebep olursa, altı aydan bir seneye kadar hapsolünür.

Fiil, havastan veya âzadan birinin devamlı zaafını yahut söz söylemekte devamlı müşkilâtı veya çehrede sabit bir eseri yahut yirmi gün ve daha ziyade akli veya bedenî hastalıklardan birini veya bu kadar müddet mutad iştigallerine devam edememesini mucip olmuş veya hayatını tehlikeye maruz kılmış veya gebe bir kadın aleyhine işlenip de vaktinden evvel çocuk doğurmasını intaç etmiş ise ceza iki seneden beş seneye kadar hapistir (Asliye).

Fiil, kat'i veya muhtemel surette iyileşmesi kabil olmayacak derecede akıl veya beden hastalıklarından birini yahut havastan veya el yahut ayaklarından birinin veya söylemek kudretini yahut çocuk yapmak kabiliyetinin ziyanı mucip olmuş veya âzadan birinin

tatilini yahut çehrenin daimi değişikliğini veya gebe bir kadına karşı ika olunup da çocuğun düşmesini intaç eylemiş ise ceza beş sene on seneye kadar ağır hapistir. (Ağır Ceza).

Eğer fiil, hiçbir hastalığı veya mutata iştigallerden mahrumiyeti mucip olmamış yahut bu haller on günden ziyade uzamamış ise hakikat icrası mutazarrın şikâyetine bağlı olmak şartıyla fail hakkında iki aydan altı aya kadar hapis veya 200 liradan 2.500 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur (Sulh).

Bu fiil, 457 nci maddede yazılı vasıtalarla işlenirse takibat icrası şikâyete bağlı değildir.

456 ıncı madde ölümle neticelenmeyen müessir fiillerin cezai müeyyidelerini bildirmektedir. Bu maddeye nazaran aşağıdaki hususlar nazarı itibare alınmıştır.

1 — Müessir Fiil Geçici Belirti Husule Getirmiş veya Hiçbir Hastalığa Sebep Olmamış İse :

A — Mutat İştigal :

4 üncü fıkrada tasrih edildiğine nazaran; Fiil bir hastalığa veya mutata olan iştigallerden mahrumiyeti mucip olmamış ise takibat şikâyete bağlı olmak üzere cezaî müstelzimidir. Müessir fiili müteakip verilen raporda; kanunen nazarı itibare alınan en hafif ceza unsuru müessir fiilin mevcudiyeti, şahısta herhangi bir hastalık husule getirmediyinin belirtilmesi halinde şikâyete bağlı olmak üzere verilir (Fıkra 4). Eğer husule gelen hasar şahsın 10 günden fazla mutata iştigaline mani olmuşsa şikâyete bağlı değildir. Mevcut hasarın iyi olma müddeti ehemmiyeti haiz değildir. 1 ayda geçecek bir yara şahsın mutad iştigaline işine yedi gün mani olmuşsa yukarıdaki fıkraya girer. Kanunda iş ve güce mani olma nazara alınmamış, mutata iştigale mani olma tabiri kabul edilmiştir. Pratikte, mahkemelerce çoğunlukla ne kadar süre iş ve güce mani olduğu sorulmaktadır. Mutata iştigal (iş ve güç) şeklinde cevap verilse yerinde olur kanaatındayım.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde 1960-1975 yıllarında 12108 muayene ve otopsi yapılmıştır. Bunlardan 1177 muayene (% 9) mutata iştigal muayenelerini oluşturmaktadır. Anlamı pek iyi bilinmiyen bu konuda % 35 hatalı rapor verildiği gözlenmiştir.

Mutata iştigal, kişinin yaşamak için yapması gereken fizyolojik hareketlerin tümünü kapsar. Bu kapsam, yaşa, cinse, mesleğe v.b.

koşullara göre değişebilir. Bu sebeple bir çocuğun mutata işigale mani olma süresi tayini ile, önemli bir işte çalışan bir kişinin mutata işigale mani olma süresi tespitinde birbirinden farklı kriterlere dayanmak gerekebilir. Hekimler taraflarından verilen raporlardaki hatalar da, bu durum nazara alınmadığından yapılmaktadır.

Hastanede yatma süresi, her vakada mutata işigale mani olma süresi kabul edilmez. Çünkü bazı hallerde yaralının, hastalık sebebiyle değil, sahibi tarafından hastahaneden alınmadığı için yatırıldığı veya başka bir sebeple yatırma süresinin uzatıldığı görülmektedir. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Kürsüsünde, 1960-1975 yıllarında yapılan 1177 mutata işigal muayenesinden 7 sinde (% 0,6) yaralının hastahanedeki yatması gerekenden daha uzun süre yatırıldığı tespit olunmuştur.

Mutata işigale mani olma süresi tayininde hudut rakam yerine, hududdan biraz aralıklı adet kullanmalıdır. 10 gün yerine 7 gün mutata işigale mani olur demek, bu konuda yapılacak itirazları önler. Çok defa hangi gerçeğe dayanarak 10 ilâ 11 gün mutata işigale mani olduğunun tespit edildiği sorulur. Bu soruya cevap vermek ise kolay değildir. Mutata işigal cezai müeyyideleri aşağıda gösterilmiştir.

<i>Mutata işigal süresi</i>	<i>Hapis cezası</i>	<i>TCK. Madde ve Fıkrası</i>
0 - 10 gün	2 aydan 6 aya	TCK. 456 Fıkra 4
11 - 19 gün	6 aydan 1 seneye	TCK. 456 Fıkra 1
20 gün veya daha fazla	2-5 yıl	TCK. 456 Fıkra 2
0 - 10 gün	3 aya kadar	TCK. 459 Fıkra 1
11 - 19 gün	3 aydan 20 aya kadar	TCK. 459 Fıkra 2
20 gün veya daha fazla	3 aydan 20 aya kadar	TCK. 459 Fıkra 2

İş ve güce mani olma müddetinin tayini bazı vakalarda müşkülât arz eder.

İş ve güce mani olma müddeti 11 ve 11 günden fazla ise takibatı mecburidir. (Fıkra 1). 11-19 gün mutata işigale mani olma halinde 6 ay ilâ 1 yıl hapis cezası verilir.

Geçici hastalık husulü veya iş gücünden 20 gün veya 20 günden daha fazla kalma halinde ise 456 mncı maddenin ikinci fıkrasında «Fiil 20 gün iş ve gücüne ve daha ziyade akli ve bedeni hastalıklar-

dan birini veya bu kadar müddet mutat iştigale devam etmemeye sebep olmuş demektir. Şu halde gerek 20 gün işe mani olmak veya ruhsal ve organik bir hastalığın 20 gün devam edip iyileşmesi halinde bu madde tatbik edilecektir. Bu maddeye nazaran verilecek ceza iki seneden beş seneye kadar haptir (Fıkra 2).

Mutat iştigale mani olma hali, 20 ve daha fazla gün ise cezai müeyyide çok değişmekte, 5 seneye kadar hapis cezası verilebilmektedir. Bu süreyi tayinde çok dikkatli olmalıdır.

Genellikle kemik kırıklarında, meselâ, Humerus kırığı, basit kapalı kırıkta 30 gün, basit açık kırıkta 45-50 gün, parçalı kırıkta 60 gün; Kafa kemiğindeki fissür, çatlaklar 25 gün; çöküntülü kafa kırıkları 25-45 gün, basit açık ve parçalı ulna veya radius kırıkları 25 gün; basit açık parmak falanksı kırığı 15 gün mutat iştigale engel olur.

B — Hayatı Tehlike :

Fiil hastalık husule getirmiş veya getirmemiş olabilir. Eğer hayati tehlike tevlit etmişse şahsın iş gücüne mani olması veya husule gelen hastalık 20 gün devam etmezse de cezayı müstelzimidir (2-5 sene hapis). Yüzme bilmeyen bir şahıs suya atılırsa hayati tehlike mevcuttur. Tesadüfen ağır yaralı bir şahıs bir hastane civarında yaralanmış, derhal hastahaneye kaldırılmış, kurtarılmış olabilir. Burada da hayati tehlike kabulü doğru olur. Baş, göğüs, kalp v.b. yaraları hayati tehlike tevlit edecek yaralar olarak kabul edilebilir (Fıkra 2).

C — Gebelik Halinde Müessir Fiil :

456 ıncı madde 2. fıkrasında «Müessir fiil gebe bir kadın aleyhine işlenip de çocuğun vakdinden önce doğması intaç ederse 2-5 sene hapis verilir» denmektedir. Burada kadının sağlık durumunda herhangi bir bozukluk düşünülmemiş yalnız çocuğun vaktinden evvel doğumu nazarı itibare alınmıştır. Hakikat halde vaktinden önce çocuğun doğumu annenin sıhhatini bozabileceği gibi çocuğun yaşama kabiliyeti ve neşvünemesına tesir edebilir. Bu cezai müeyyide gebe kadını ve çocuğu koruma bakımından çok mühimdir (Fıkra 2).

456 ıncı maddenin üçüncü fıkrasında ise gebe kadının, müessir fiil neticesi çocuğunu düşürmesi mütalâa edilmektedir. Suçun tahakkuku için müessir fiili yapan şahsın gebeliği bilmesi lâzım-

dır. Çocuk düşürmede toplumun bir kişinin kaybı ve kadının hayatının daha fazla tehlikeye düşeceği nazarı itibare alınarak cezai müeyyide ağırlaştırılmış, 5-10 sene hapis verilmiştir (Fıkra 3).

2 — Müessir Fiil Devamlı Belirti Meydana Getirmiş İse :

A — Havas Veya Azadan Birinin Devamlı Zaafı :

Havas, görme, işitme, duyma, tad alma duygularından birinin zaafıdır. İki göz birlikte görme uzvu olarak kabul edilir. Bir gözdeki görme kaybı derecesi nazarı itibare alınarak, bu hali görme uzvunun devamlı zaafı olarak kabul etmek lâzımdır. İşitme için de aynı şekilde karar verilir. Azadan birinin devamlı zaafı tayini oldukça güç bir meseledir. Bir veya birkaç hücre veya hücreler tarafından teşkil olunan vücudun herhangi bir kısmı uzuv veya aza kabul edilebilir. Tırnak, bir parmak uzvudur. Uzuv zaafı çerçevesi dahilinde, vücudun herhangi bir yerinin fizyolojik ve anatomik bakımdan vücuttaki arızanın beden gücünü eksiltme nisbetinin nazarı itibare alınması doğru olur. Genellikle % 10 ilâ % 25-30 sakatlık, uzuv zaafı olarak kabul edilmektedir. (Fıkra 2). Sakatlık tayini için, işçi sigortaları sakatlık baremi ve yabancı memleketlerin sakatlık baremlerinden yararlanılır.

B — Azadan Birinin Tatili :

Azadan birinin tatili, beden kudretinden eksilme nisbeti nazarı itibare alınarak yapılmalıdır. Uzvun tatilinden beden gücü, uzvun zaafına nazaran daha fazla eksilir. Buradaki hudut müşkülâtla tayin edilir. Genellikle % 25-30 dan fazla sakatlık tatili uzuv kabul edilmektedir. (Fıkra 3).

C — Çehrede Sabit Eser ve Çehrenin Daimi Değişikliği :

Çehrede sabit eser tayininde, çok defa ihtilâflar olmaktadır. Yara neticesi yüzde bir nedbe kalabilir. Bu nedbe her zaman kanunda mevcut sabit eser mahiyetini haiz olmaz. Şahsın durumuna göre karar verilmesi doğru olur. Çiçek geçirmiş bir şahsın yüzünde nedbeler bulunabilir. Bu nedbeler arasına, müessir fiil neticesi küçük bir nedbenin ilâvesi halinde sabit eser kabul edilmez (Fıkra 2). Burada esas olan güzelliğin bozulmasıdır.

Çehrenin daimi değişikliği halinde ise yüzde husule gelen arızanın devamlı bir anatomik değişikliğe sebep olması ve bu değişikliğin ilk nazarda göze çarpması lâzımdır. (Fıkra 3).

D — Havas Veya El Yahut Ayaktan Birinin Kaybı :

456 ncı maddenin üçüncü fıkrasına konmuştur. İki gözün birden kör veya iki kulağın birden sağır olması bu fıkra şumulüne girer. Kanun vazın el veya ayaktan birinin kaybını beden gücünde husule getireceği kaybın ehemmiyetini nazarı itibare alarak 3 üncü fıkraya konmuştur.

E — Söz Söylemede Devamlı Müşkülât - Söz Söyleme Kudretinin Ziyatı :

Söz söylemede devamlı müşkülât ikinci, söz söyleme kudretinin ziyatı üçüncü fıkraya girmektedir. Söz söylemede devamlı müşkülât iddiası halinde muayene dikkatle yapılmalıdır. Temaruz olması daima mümkündür.

F — Çocuk Yapma Kabiliyetinin Ziyatı :

456 ncı madde üçüncü fıkrasında bulunmaktadır. Bu maddenin nüfus siyaseti bakımından ehemmiyeti büyüktür.

G — Kati Veya Muhtemel ekilde İyileştirilmesi Kabil Olmayacak ekilde Akıl ve Beden Hastalığı Husulü :

3 üncü fıkraya girmektedir. Müessir fiil neticesi, akıl hastalığı olan sara, amnezi (unutma) veya beden hastalıklarından travma ile diyabet husule gelebilir. Bu hastalık husulü halinde 456 ncı madde 3 üncü fıkrası tatbik olunmaktadır.

**Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Kürsüsünde
1960 - 1975 Yıllarında Yapılan —12108 Muayene Dosya Tetkiki
Otopsi İçinde— Travma Sonucu Husule Gelen,
Yara ve Ölümün Adet ve Oranları**

<i>Yapılan Muayene Çeşitleri</i>	<i>Adet</i>	<i>12108 vakanın %</i>	<i>Travma Vakası</i>	<i>Verilen Raporlar Hata Oranları</i>
1 — Mutad işgal (iş ve güç)	1177	37,68	1160 (% 36)	% 30
2 — Hayati tehlike	400	12,80	320 (% 80)	% 28
3 — Çehrede sabit eser	545	17,45	545 (% 100)	% 14
4 — Çehrenin değişikliği	9	2,80	9 (% 100)	—
5 — Uzun zaafı	258	8,26	258 (% 100)	% 17
6 — Uzun tatili	186	5,78	186 (% 100)	% 8
7 — Yarayı yapan aletin tanımı	320	10,24	—	—
8 — Diğer muayeneler	228	7,30	—	—
Toplam 1960 - 1975 yıl.	3123	% 25,92 bütün vakaların	2419 (% 77)	38 Vakada (% 7) ölüm, travmadan olmamıştır.
9 — OTOPSİ (1946-1970 yılları)	1066		548 (% 51)	

B — Türk Ceza Kanununun 459. Maddesi :

Bu madde, tedbirsizlik, dikkatsizlik, emir ve nizamlara riayet etmeme sonucunda, husule gelen, ölüme neticelenmeyen, T.C.K. 456. maddesinde bildirilen belirtilerin oluşumunda, tatbik edilecek cezai müeyyideleri göstermektedir.

Bu maddeye göre :

I — T.C.K. 456. Maddesinin bir ve dördüncü fıkralarında meydana gelen müessir fiil hallerinde üç aya kadar hapis cezası verilir.

II — T.C.K. 456. Maddesi iki ve üçüncü fıkralarındaki belirti-

ler husule geldiği takdirde, üç aydan yirmi aya kadar hapis cezası verilir.

T.C.K. 459. Maddesi tatbikatında kusur oranı tespit edilir. Kusur oranına göre ceza 1/8 oranına kadar azaltılabilir.

Travma sonucunda, mensubu olduğum Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Kürsüsünce saptanan, başkalarınca verilen raporlardaki hata oranları tabloda gösterilmiştir.

Kürsümüze sorulan, travma sonuçları husule gelen yaraların, hukuksal durumları üzerindeki soruların başında 1160 kişi (% 36) olarak çoğunlukla, mutad iştigal (iş ve güç) durumu gelmektedir. Bu hususta verilen raporların % 30 onun bize göre hatalı verilmiş bulduğumu belirtmek isterim. Diğer yara raporlarındaki hata oranı, % 8 ilâ % 28 dir.

II — TRAVMA SONUCU ÖLÜMLERDE HUKUKSAL DURUMLAR T.C.K. 448. MADDESİ :

Kasıtlı adam öldürme halinde 24-30 sene hapis verileceğini bildiriyor.

Klinikte tespit edilen belirtilerin cinayet, intihar, kaza oluşumlarının ayırımında, büyük faydası olacağını hatırdan çıkarmamak, en küçük belirtileri müşahade kâğıdına kaydetmek gereklidir. Dış ve iç belirtilerin şekilleri çizilirse çok daha iyi olur. Mümkün olduğu takdirde fotoğraf çekilerek dosyaya koymak çok faydalıdır. Klinik muayene çok dikkatli yapılmalıdır. 1975 yılında gözlediğim bir vakada; Alkol zehirlenmesi şüphesiyle otopsi istenen bir kişinin, Papis bölgesi uzun kıllarla kaplı idi. Bu bölgede karın boşluğuna giren bir kurşunla yaralanmış olduğu, giriş deliği ve elbiselerde kanama olmadığı, iç kanama ile ölümün meydana geldiği, vakanın bir cinayet olgusu bulunduğu tespit edilmiştir. Komada olan bu şahısta ateşli silâh yarası görülmemiş, tedavi için yatırıldığı hastahane de, yara tespit edilmemiş, alkol zehirlenme tedavisi yapılmıştır.

177 (% 16, 69) cinayet olgusu tespit edilen, 1060 otopside, her hangi bir hastane de, bir süre yatırdıktan sonra ölen 68 vakadır. 68 vakanın hastane gözlem kağıtlarından 28 inde yeterli bilgi alınamadı. 1060 otopside % 10 unda, klinikte tespit olunan belirtilerle, intihar, cinayet, kaza ayırımının yapma imkânı sağlandı. 1946-1970 yılları arasında yapılan bu 1060 otopside, 548 (% 51) vakada travma belirtisi tespit olundu. Bu vakalardan yani 548 vakanın 38 kişinin (% 7) travmadan başka sebeple öldüğü tespit edildi.

T.C.K. 449 - 450 inci maddelerinde; Adam öldürmenin bazı koşullarda cezasının ağırlaşaacağını idama kadar ceza verilebileceği kaydedilmiştir.

Türk Ceza Kanununun 451 ve 552 inci maddelerinde ölümle neticelenen fiillerde hafifletici sebepler nazarı itibare alınmaktadır.

451 inci madde : «Ölüm failin fiilinden evvel mevcut olupda failce bilinmeyen ahvalin birleşmesi» ceza hafiflemektedir. Failce bilinmeyen ahval maktulde mevcut kan, kalp, damar hastalıkları, diyabet (şeker hastalığı) v.b. olabilir. Hemofolide yaralanma husule gelirse çok fazla kanama husule gelir, şahıs ölebilir. Keza şeker hastalığında yaralar ağır iltihâtlara sebep olarak ölümü tevlit edebilir.

451 inci maddenin ikinci bendi «Failin iradesinden hariç ve gayrimelhuz esbanın inzimamı yüzünden ölüm vukua gelmişse» cezayı hafifletmektedir. Bu bende nazaran öldürücü olmayan müesir fiilden sonra beklenilmeyen sebep, bakımsızlık, ihtilat husulü neticesi ölüm vukuu kastedilmektedir. Yara iltihapları, tetanoz alınır, septisemi husulü bir ölüm olabilir. Tedavisi mümkün yaralar kasden tedavi ettirilmez veya yara büyütülür. Bütün bu haller ölümü tevlit eden fiillerden sonra husule gelen failin iradesinden hariç ve gayrimelhuz esbap olarak kabul edilir.

452 nci madde, katil kasti olmadan icra edilen fiillerden sonra ölüm husule geldiği hallerde aynen 451 inci maddedeki hususlar mevcudiyeti hafifletici sebepler olarak kabul edilmektedir.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Kürsüsünde 1946-1970 yılları arasında yapılan 1060 otopside 110 tanesinde, T.C.K. 451 veya 452 ye giren bir durum olduğu, otopside önce iddia edilmiş, bu olgulardan ancak, onbir adedinde yapılan iddianın mümkün olabileceği tespit edilmiştir. Bu 11 adetlik vaka bütün vakaların % 1 idi.

T.C.K. 454. maddesinde, bir kimseyi intihara teşvik ile ölümüne sebep olan kişiye 3 ilâ 10 yıl hapis cezası verilebilmekte olduğu kaydedilmiştir.

İlk bakışta kaza gibi görünen bu vakaların intihar olduğunu tespit ettiğim olgular bulunmaktadır.

455. inci maddede, «Tedbirsizlik veya dikkatsizlik veya meslek ve sanatta acemilik veya nizama ve emir, talimata riayetsizlik ile

bir kimsenin ölümüne sebebiyet» veren şahıslar nazarı itibare alınmıştır. Cezai Müeyyidesi 2-5 sene hapidir.

455 inci madde, her türlü meslek sahiplerini ve emirlere, nizamlara talimata riayet etmeyenleri ilgilendirmektedir. Bu maddenin tatbiki için ölümü yalnız kanunda mevcut hususlar tesiri ile vukuu lâzımdır. Tedbir ve dikkat mevcut imkânlarla göre kıyaslanmalıdır. Bazı vakalarda tedbir daha ideal bir şekilde olabilirse de vakaların şartları bu imkânı vermeyebilir.

Önemli bir husus, bu madde tatbikatında kusur oranı tespit zaruretidir. Yapılan kusura göre ceza 1/8 oranına kadar indirilebilir.

Yukarıda yapıldığını bildirdiğim, 1060 otopsiden, 160 (% 15,07) vakanın T.C. Kanununun 455 inci maddesi şumulüne gireceği kanaatine varıldı. Bunlar 97 (% 61,25) Trafik kazası, 19 iş kazası (% 11,87), 7 tren kazası (% 4,37) 11 uçak kazası (% 6,89), 25 diğer kazalar (% 15,62) idi.

Türk Ceza Kanununun 455 inci maddesi şumulüne giren 160 vakanın 45 i hastahannede bir süre yattıktan sonra ölmüşlerdi. Diğerleri vaka yerinde ölmüşlerdi. Hastahannede yatan 45 vakadan 5 inde hekim hatasının, ölüme rolü olduğu kanaatine varılmıştır.

Bir trafik kazası vakasında, kol kırığı teşhisi konan bir kadın, 20 gün bir hastahannede yatmış ve ölmüştü. Otopside dalak yırtılması nedeniyle karın içi kanama saptandı.

III — TAZMİNAT DAVALARI :

Genellikle, travmaya kazaya uğrayan kişiler ceza davasını müteakip tazminat davası açmaktadırlar. Bu davalarda en önemli husus sakatlık halinin meydana gelmesi ve sakatlığın beden gücünden ne oranda kaybettiğidir. Sakatlık tayininde işçiler için hazırlanmış olan sakatlık baremi ve diğer yabancı memleketlere ait baremlerden istifade edilir.

ÖZET : Bu etüdde travma sonucu meydana gelen yaralar ve ölümlerde, Adli Tıp bakımından ve hukuksal bakımdan, önemli olan problemler üzerinde durulmuştur. Travma, Müessir Fiil, Etgen Eylemlerin, yorum ve kriterleri özet olarak saptanmaya çalışılmıştır. Bilhassa Ceza Kanunu bakımından, basit olan, fakat hekimlerce bilinmediğinden, yapılan yanlış tatbikat nedeniyle, Adli

Tıbbı her sene binlerce dosyanın tetkikleri görevi yüklenmesine amil olan sebepler ele alınmıştır. Örneğin Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Kürsüsünde, 1960-1975 yıllarında, 12108 Adli muayene vakası yapılmıştır. Bu muayenelerden 3123 yara muayenesi olup, bunların da 2419 u (% 77) travma vakalarını teşkil etmektedir. Bu vakalara hekimler tarafından verilen raporlarda, Çeşitli konularda, Mutad İştigal, Hayati Tehlike, Çehrede Sabit Eser, Çehrenin Değişikliği, Uzvun Zaafı, Unvun Tatili v.b. % 8 ilâ % 30 arasında hata yapıldığı, tıpsal ve hukuksal uygunsuzluk olduğu saptanmıştır. Basit bilgilere riayet etmek suretiyle, Bu hataların büyük bir kısmına veya tamamına engel olmanın imkân dahilinde bulunduğu kanaati belirtilmiştir.

RESUMÉ : Dans cet article, on a expliqué les blessures traumatiques et les morts traumatiques, au point de vue de la Médecine Légale et Juridiquement. Sourtout on a pu travailler, déterminer, les situation des blessures traumatiques, d'après Code Penal Turc. On a insisté qu'il ya a beaucoup des fauts, dans les rapports qu'on a donné par les médcins, pour les cas judiciaeres.

İSTİFADE EDİLEN ESERLER

- Dönmezer Sulhi : Ceza Hukuku Hususi Kısım. Şahıslara Karşı ve Mal Aleyhinde Cürümler, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi yayını, Sekizinci baskı, 1971 No. 116 Fakülteler Matbaası, İstanbul.
- Erem Faruk,
Toroslu Nevzat : Türk Ceza Hukuku. Ankara Üniversitesi yayını No. 321 1973. Ankara.
- Güldoğan Muzaffer : Temel Kanunlarımızın Adli Tıp Yönünden Uygulaması. Adalet Bakanlığı yayınlarından. No. 11.1972. Yarı Açık Cezaevi Matbaası. Ankara.
- Özen Cahit,
Sözen Hayri : Adli Tıp ve Toksikoloji. İstanbul Üniversitesi yayınlarından No. 1708/86 1971. İstanbul.
- Gök Şemsi : Adli Tıp. 1968 İstanbul.
- Köseoğlu Cemal : Haşiyeli Türk Ceza Kanunu. 1955. İstanbul.
- Öztürel Adnan : Adli Tıp. 1971 400 sayfa. Güzel İstanbul Matbaası. Ankara.
- Öztürel Adnan : 1060 Otopside Adli Tıp Bakımından Araştırma. Ankara Üniversitesi Hukuk Fak. Dergisi. 1971.28. 3-4 299-330.
- Öztürel Adnan : Türk Ceza ve Diğer Kanunlar Bakımından Sakatlık Vakaları Üzerinde Araştırma. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 1972.28. 1-2 497-503.